

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 23 september 1919 kl. 11 f. m.

Tredje särskilda utskottets utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för Göteborgs lyceum för flickor att komma i åtnjutande av statsbidrag, oaktat visst villkor för erhållande av dylikt bidrag ej uppfyllts.

Närvarande: herrar Kvarnzelius, friherre Fleming, Nilsson i Kabbarp, Klefbeck, C. G. Ekman, Widell, Oscar Olsson, Linder, Alexanderson, Westman, greve Spens, Rehn, Andersson i Gävle, Nilsson i Landeryd, Jönsson i Revinge*, Lindley, Andersson i Knäppinge, Hansson i Stockholm, Söderhielm*, Billquist* och Andersson i Stockholm*.*

** Ej deltagit i utlåtandets justering.*

Uti en den 2 augusti 1919 dagtecknad, till tredje särskilda utskottet för förberedande behandling hänvisad proposition, nr 15, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att den omständigheten, att Göteborgs lyceum för flickor i avseende å de för statsbidrags utgående givna föreskrifterna beträffande visst lärjungeantal ej fyller härför uppställda fordringar, ej må utgöra hinder för läroanstalten att, därest de för statsbidrags erhållande fastställda bestämmelserna äro i övrigt uppfyllda, komma i åtnjutande av det statsbidrag för treårsperioden 1919—1921, som av Kungl. Maj:t prövas skäligt.

Å riksstatens åttonde huvudtitel är under rubriken privatläroverk uppfört ett gemensamt reservationsanslag å 740,000 kronor. I detta anslag ingår till högre flickskolor ett anslag å 450,000 kronor. Enligt av riksdagen meddelade bestämmelser skall ifråga om åtnjutande av understöd från sistnämnda anslag gälla, bland annat, att vederbörande skola omfattar minst fyra årsklasser utöver den egentliga folkskolan och i dessa klasser under de senare tre åren haft i medeltal sammanlagt minst 32 lärjungar.

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1919. 11 saml. 3 avd. 4 häft. (Nr 5—6.) 1

Utskottets
yttrande.

Under en följd av år åtnjöt Gunilda Wigerts flickskola i Göteborg statsbidrag från ifrågavarande anslag. Genom beslut den 28 april 1916, då fråga förelåg om utdelande av statsunderstöd till högre flickskolor för treårsperioden 1916—1918, tilldelade Kungl. Maj:t omförmälda skola ett understöd av 3,000 kronor för år 1916 och 2,500 kronor för år 1917. Att skolan sålunda för sistnämnda år erhöll ett understöd med sjunkande belopp och intet understöd för det sista året i anslagsperioden, berodde därpå, att skolan var stadd under avveckling och, efter vad avsikten då var, efter något år skulle helt nedläggas. Denna avsikt kom emellertid ej att fullföljas. Från och med år 1917 övertogs nämligen skolan av ny ägare, aktiebolaget Göteborgs lyceum för flickor, som fortsatte dess verksamhet såsom åttaklassig flickskola under namn av Göteborgs lyceum för flickor. Efter därom gjord framställning tilldelade Kungl. Maj:t den 8 februari 1918 läroanstalten dels för år 1917, utöver densamma förut tilldelat belopp, ett ytterligare understöd av 900 kronor, dels ock för år 1918 ett understöd av 4,200 kronor.

Då läroanstaltens styrelse sedermera ingick med anhållan om statsunderstöd för treårsperioden 1919—1921, blev denna ansökning icke upptagen till prövning i samband med övriga ansökningar från privatläroverken om understöd för nämnda treårsperiod. Anledningen därtill var, att läroanstalten ej formellt uppfyllt det förut omförmälda villkoret angående visst lärjungeantal i de fyra årsklasserna över den egentliga folkskolan. Medan lärjungeantalet höstterminen 1914 utgjorde 54, nedgick detsamma under höstterminen 1915 till 34 och höstterminen 1916 till 19. Sedan aktiebolaget Göteborgs lyceum för flickor från och med 1917 övertagit skolan, har lärjungeantalet stigit och utgjorde höstterminen 1917 30 och samma termin 1918 28 samt beräknas för innevarande års hösttermin uppgå till 41.

Kungl. Maj:t har nu föreslagit, att nyss omförmälda omständighet ej må utgöra hinder för läroanstalten att erhålla statsbidrag för treårsperioden 1919—1921. Till stöd härför har av föredragande departementschefen huvudsakligen anförts, att den under åren 1914—1916 inträdda nedgången av lärjungeantalet hade sin förklaring i den då pågående avvecklingen av Gunilda Wigerts flickskola och det succesiva realiserandet av denna plan samt att man följaktligen i detta fall icke hade att göra med ett i vanlig bemärkelse taget sjunkande av elevantalet, att därest läroanstalten nu avskures från möjligheten att åtnjuta förnyat statsbidrag, förmånen att tillhöra den genom åtgärder från riksdagens sida bildade vikariatskassan för de statsunderstödda enskilda läroanstalterna skulle försvinna och lärarin-

norna berövas den trygghet vid sjukdomsfall, delaktighet i kassan medförde, *samt att* skolans lärarinnor än hårdare skulle drabbas av den förlust av pensionsrätt, som skulle bli en följd, därest skolan saknade möjlighet att komma i åtnjutande av förnyat statsunderstöd.

Med hänsyn till de starka billighetsskäl, som tala för, att ifrågasättande läroanstalt allt fortfarande kommer i åtnjutande av statsbidrag, och då, såsom föredragande departementschefen jämväl framhållit, ett bifall till framställningen icke bör skapa något prejudikat vare sig i den ena eller den andra riktningen, finner sig utskottet böra tillstyrka, att riksdagen lämnar det av Kungl. Maj:t begärda medgivandet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, medgiva, att den omständigheten, att Göteborgs lyceum för flickor i avseende å de för statsbidrags utgående givna föreskrifterna beträffande visst lärjungeantal ej fyller härför uppställda fordringar, ej må utgöra hinder för läroanstalten att, därest de för statsbidrags erhållande fastställda bestämmelserna äro i övrigt uppfyllda, komma i åtnjutande av det statsbidrag för treårsperioden 1919—1921, som av Kungl. Maj:t prövas skäligt.

Stockholm den 22 september 1919.

På tredje särskilda utskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.
